

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

לג.

עין משפט
ג'ר מצוה

ס א מיי פ"ד מהלכות
שבת הלכה ח סג
לאון סה טו"ע ע"ה סי'
שם ספ"ק :

א) שבת ט"ו ט"ז ט"ח ט"ט
ב) שבת ט"ז ט"ח ט"ט
היום, א) ט"ז ט"ח ט"ט
ד) א"י בלגלג ת"ד (מ"מ),

והוא נחזקו לצבות בעיקרו. הלך למטה מי עירובו עירוב דמאי נפיק ליה חוץ לד' אמותיו כמה דבעי ולמשקליה ואייתויה (א) פחות מד' אמות עד לתוך ד' אמותיו ואע"ג דמשוין להו ניהיליה רשות היחיד לגבי קניית עירובו להקל לאו רה"י גמורה היא שלא יוכל להציא

דהדר וקף. וא"ת והכי חשיב למעלה מעשרה רה"י הא גדיים צוקעין צו תחתיו ואפילו ר' יוסי צר' יהודה לא שרי אלא צהדון מחילות ו"ל דמיימי כגון שסתום תחת הזקיפה דלא מני צקעי אי נמי כגון שיש גובה י' צאותו זקיפה דחשיב רה"י אע"ג דגדיים צוקעין כמו עגלות כדאמר צהורק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והוא נחזקו וכו' ואיתיה פרו' פחות מד' אמות כ"ל ומאי ע"כ עם צינור הקודם: (ב) ד"ה והוא ע"כ וכו' לנקיע רה"י הוא והכי יבול: (ג) ד"ה נתנו ככלכלה וכו' לנפיק כמנכ כספרים (ואי גרסי' וכו' אסורים) מ"מ ו"כ ס"א א"ן וכו': (ד) תוס' ד"ה וכלכלה וכו' אם לנפיק הוי רוחם שלשה כ"ל מימת סתל נמק: [נהגריע'ן] גרס רוחם קר' שלשן:

מחילה להן לתוכן דהא לאו מחילה איכא ולא חילוק רשות איכא ומאן קא משוי להו בית עירוב הוא דמשוי להו וכו' איכוון לצית דהיתרא איכוון ולא לשויה צית דאיסורא. למעלה מ"י אין עירובו עירוב דהא כי נפיק וסקליה מיימי מרה"י לרה"ר ולקמן פריך הא אי צני מיימי ליה דרך עליו: ומאי למעלה ומאי למטה. בדבר הנוטה שזה הוא ואי למעלה אית ציה למטה לית ציה ולא שייך ציה לשון מעלה ומטה ולא שון גובה ומנוך והכי איצטריך ליה למיתני נתנו צאלין גובה י' אין עירובו עירוב אין גובה עשרה עירובו עירוב ומדמי מעלה ומטה משמע דוקוף ויכול להניח למעלה בגובהו או למטה בשיפולו: דהדר וקף. צמק נטייתו ומשכת ציה למעלה במוקף צוקיפתו כגון דנטייתו כולה למטה מ"י דאי למעלה מ"י לא משכת צוקיפתו מעלה ומטה: והא אי צני מיימי ליה דרך עליו. כי הוי חוץ לד' אמות נמי ולמעלה מ"י כיון

רב ניסים גאון

לימא קסברי רבנן צדיין אסורין. איתא במסכת שבת בפרק מי שהשחיה לו ברזן, דהוינן בה בדרבי רבנא דרבי אילן, אי כאלו עצמו וכבהמה עצמה דאמו ואסור להשתמש בהן בשבת אי לא. ובסופה פסקו ההלכה ואמרו ההלכה צדיין אסורין צדיי צדיין מותרין. ואית דמקשי עליה ואמרו וכי מאחר שנשפכה הלכה כי הצדיין אסורין למה מתמייהו ככאן בעירובין לימא קא סבר רבנן צדיין אסורין וחוהין (דומין) [דוחין] אותה לפי הפירוק שפירק בסוף. ויש לי לפרק על זו הקושיא ולומר כי זה שאמרו בעירובין לימא קסברי רבנן צדיין אסורין אלו הדברים תוהין לעיקר דברי רבנן, כל שהוא משום שבות לא גזרו (א) עליו בין השמשות. וכשהגינו הדברים לצדיים התמהו ואמרו לימא קא סברי רבנן צדיין אסורין בין השמשות. וחזרו ודחו כי בין השמשות לא גזרו רבנן אלא על אילן גופו אבל על צדיים [לא גזרו] אלא בשבת עצמה, אבל בבין השמשות לא גזרו.

ב) נראה דל"ל גזרו עליו כהשמי"ס.

דד' אמותיו ועלות עד לנקיע רה"י (א) הרי יכול לעלות לאין עד למעלה מעשרה וליטלו דהא כל האילן מעשרה למעלה רה"י ומצינאו למקום שציתמו: כשציסם מכניפין. וכל נטיית הנוף שחוץ לד' אמותיה הנמוכה מ"י דהויא רה"ר כדעולא ועל מיימי ליה למעלה מעשרה דרך אריזה של נטייה עובר צאור רה"ר וקיימא לן צמושיט מרשות היחיד לרה"י דרך חוץ רה"ר אפילו למעלה מ"י חייב דתנן בפרק הזורק (שבת 97 טו). הוי שמינה צדיטוא אמת הזורק פטור המושטי חייב שכן היתה עבודת הלזים: עמוד ט'. דוקא נקט ט' כדאמר ביציאות השבת (שבת 97 טו). מ"י ארעא סמיכתא היא דדרסי לה רצים מ"י עד ט' לא מדרס דרסי לה מפני גובהה ולא כחופי מכתפי עליה מפני שגומחה לכתף הלךך לרה"ר רה"ר היא אלא כרמליה ט' חזיא לכחופי והוי רה"ר עשרה רה"י: וורק. מתחילת ארבע לסוף ד': ונה על גביו חייב. דהויא לה עקירה והנחה מתחילת ד' לסוף ד' צרה"ר אבל אין רצים מכתפין עליו אע"ג דזרק ד' אמות ברשות הרצים כיון דלא הויא הנחה צרה"ר פטור: למעלה מעשרה אין עירובו עירוב. וכדלוקימנא ממיתין צנתכוון לצבות בעיקרו ונפו נוסה חוץ לארבע אמות והדר זקף: ואסור ליעלו. אפילו האי דלמטה מעשרה אסור ליעלו למחר בשבת אם רעה לאוכולי משום דמשכתמ צאלין ואפילו חייב קני ליה עירוב צין השמשות דכיון דמשום אילן שבות דרצנן הוא לא גזרו עליו צין השמשות ואי הוי צני למשקליה הויא שעתא מני שקיל. כל איסור שבת ויו"ט דהוי מדרבנן קרי שבות: צמק ג'. הניח עירובו צאלין למטה משלשה סמוך לנקיע: מותר ליעלו. בשבת דכל למטה משלשה אפילו צאלין לא גזרו עליו דהוי כארעא סמיכתא והכי נמי תנן בפרק צמקא (97 טו): הוי שרשי גבוהין מן הארץ ג' לא ישב עליהן: נתנו ככלכלה כו' אפילו למעלה מעשרה עירובו עירוב. לקמן מפרש בשאין האילן רחב ד': ואסור ליעלו לא גרסינן. דאי גרסינן אמאי מתמה לקמן אדרצנן ואמר לימא קא קסברי רבנן דדיין אסורין ואדריבי לא מתמה ומשום דקיימי רבנן עליה ואמרין כל מקום שאסור ליעלו כו' לפיכך נכתב כספרים (א) ואי גרסינן ליה טעמא משום דקסבר

ונתכוין לשבות בעיקרו ומאי למעלה ומאי למטה דהדר זקוף והא אי בעי מיימי לה דרך עליו כשרבים מכתפין עליו וברעולא (א) דאמר עולא * עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וזרק ונה על גביו חייב: מאי רבי ומאי רבנן דתניא נתנו באילן למעלה מעשרה טפחים אין עירובו עירוב ואסור ליטלו בתוך שלשה מותר ליטלו נתנו בכלכלה ותלאו באילן אפילו למעלה מעשרה טפחים עירובו עירוב דברי רבי וחכמים אומרים כל מקום שאסור ליטלו אין עירובו עירוב וחכ"א אהייא אילימא אסיפא לימא קסברי רבנן צדיין אסורין אלא ארישא האי אילן היכי דמי אי דלית ביה ארבעה מקום פטור הוא ואי דאית ביה ארבעה כי נתנו בכלכלה מאי הוי אמר רבינא רישא דאית ביה ארבעה סיפא דלית ביה ארבעה וכלכלה משלימתו לארבעה ורבי

צהורק (שם 97 טו). הוי שמינה צדיטוא אמת הזורק פטור והמושיט חייב שכן היתה עבודת הלזים ונראה דלאו מושיט הוא אלא מעביר את העירוב שחוק חוץ לד'. אמות וחייב אפילו לו כנגד זה כמ"ב צהורק (שם 97 טו). א"ר אלעזר המוציא משוי למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת ומקום עקירתו והנחתו הוי רה"י וקשה אכתי אי צני זריק ליה עד נגד מקום השביתה דזורק פטור ור"י מפרש והא אי צני מיימי ליה דרך עליו היינו שניחנו על הנטייה שהיא כרמליה וחזור ויצינאו דעיקרו של אילן שהו מקום שציתמו ממש ומשני כשציסם מכתפין עליו דהשתא לא מני מנח ליה על נטייה דהוי מוציא מרה"י לרה"ר והואיל ואי צני זריק ליה עד נגד מקום השביתה ליכא למימר דכי זריק ליה נמי אכתי לא הוי עירוב אלא משום דד' אמות חשיבי רה"י ועולה עד לנקיע וכולי האי ודאי לא אמרינן הואיל אך קשה דאכתי משכתם לה דאינו חייב כגון צוה עוקר וזה מניח (א) אי נמי דכי מני ליה עד מקום הנטייה יניח על ידו או על כתפיו למעלה מ"י דהא דמחייב צהורק מעביר למעלה מעשרה היינו דוקא דלא נח למעלה מעשרה דהכי מוקי לה הייא דפ"ק דשבת (97 טו): גבי אסקופה דאם נטול ונתן שלשתן פטורין ופריך נימא תהוי מיוצתא דרבא דאמר המעביר חפץ כו' ומשני הכם לא נח הא נח ונראה לי דצבל ציה כיון דצקל יצא ליה איסור דאורייתא אפילו רבי מודה דגזרו עליו צין השמשות כדאמרינן לקמן (97 טו): גבי קנה דרכין דגזר שמא יקטום: אי דאית ביה ארבעה כי נתנו בכלכלה מאי הוי. דכיון דהאילן רשות היחיד הויא ליה כלכלה חזרי רה"י וצחורי רשות היחיד אין לחוש אם גדיים צוקעין צו: וברב"ה משלימתו א"ר. פירש"י אף על גב דצראשו הוי ד' לא הוי רה"י הואיל ואין צמתיו רחב ד' ולא הוי רה"י אלא אם כן סמחיל להיות רחב ארבעה צמק ג' הסמוכין לארץ ולא נראה דבשלהי פ' הזורק (שבת 97 קא). אמר עמוד גובה י' וצראשו רחב ארבע אס למטה (א) רחב כותל שלשה זרק ונה על גביו חייב כיון דרוחב שלשה לא צקעי גדיים זריך לומר צאין צמתיתו ג': ורבי

רבינו חננאל

ונתכוון לשבות בעיקרו, ומאי למעלה ומאי למטה דהדר זקוף. אי הוי למטה מעשרה טפחים עירובו עירוב, למעלה מעשרה טפחים אין עירובין] עירובו דהוה במקום אחד ועירובו במקום (אחד) [אחר]. ואמרין והא אי בעי מיימי ליה דרך עליו, ע"כ עליו על גופו של א"י, וכן עזאי דאמר מהלך כעומד דמי, ויש או"ה לא איפשר דגרטין בהמוציא תפילין לימא תיהי תיובתיה דרבא דאמר המעביר חפץ מתחלת ד' לסוף ד' והצבורו דרך עליו כו', פי' עליו על כפיפתו של אילן, כשרבים מכתפין עליו, עירובו דאמר עמוד ט' ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו זרק ונה על גביו חייב. מאי רבי ומאי רבנן, דתניא נתנו באילן (אפילו) למעלה מעשרה טפחים [אין] עירובו עירוב למטה מעשרה טפחים עירובו עירובו עירוב ואסור ליעלו דברי התלמוד באילן בעידי האילן היא. ואע"ג דגרטין בסוף שבת והילכתא צדיין אסורין. הני מילי בשבת עצמה אבל בין השמשות לא גזרו בהו רבנן בצדיין גזרו ויהו רבנן נתנו על האילן עצמו, היכי דמי אי דלית ביה רוחב ד' טפחים, פחות מד' טפחים מקום פטור הוא, ואי דאית ביה ד' (אמות) [טפחים] כו'. ופירשה רבינא [רישא] דאית ביה [ד'] טפחים סיפא דלית ביה ד' טפחים, וכלכלה משלימתו לד' טפחים

עירובו ואמרין ליה רצנן הואיל וסוף סוף אסור ליעלו בשבת משום הוי שקיל לעירובו אפילו בשבת בכלכלה הוה דמשתמש שהוא ינידי אילן ופולגתא היא צפ' מי שהשחין (שבת 97 קט): איכא למ"ד אסור ואיכא למ"ד מותר ואשתא נימא מהכא דדיין אסורין וניהוי חך מתחילת סייעתא למאי דפקינן הכס לנבלה דדיין אסורים: אלא ארישא. קיימי רצנן דקאמר רבי נתנו צאלין למטה מעשרה עירובו עירוב ואסור ליעלו ואמרין ליה רצנן אע"ג דהוה ועירובו צרה"ר כיון דאסור ליעלו בשבת משום אילן אסור ליעלו צין השמשות שהוא ספק ואין עירובו עירוב: אי דלית ציה ארבעה. רוחב: מקום פטור הוא. דכל פחות מרוחב ד' ק"ל ביציאות השבת דלא הוי רשות צפני ע"מנו וצטל אלל רה"ר ואלל רה"י אס עומד ביניהן כדאמרין (שם 97 טו). עומד דאם על האסקופה נוטל מן העני ונותן לו מעבל הבית ונותן לו ואפילו איסורא דרצנן ליכא והכא כי נתנו למעלה מעשרה לאו צרה"י הוא ואמאי אין עירובו עירוב הרי יכול ליעלו לרשות הרבים: ואי דאית ציה ד'. ומשום הכי קאסר ליה רישא אסיפא אמאי מהני ליה כלכלה הא רשות היחיד הוא ואסור: רישא דאית ציה ד'. ומשום הכי למעלה מ"י אין עירובו עירוב דהוה צרה"ר ועירובו צרה"י: סיפא דלזים צה"ד. ומשום הכי לאו רה"י היא. וכלכלה דנקט משום דרבי סבר לה כו' יהודה דאמר [ע"כ] עירוב המונח למעלה מ"י לא הוי עירוב ואפילו נתכוון לצבות למעלה אלא אי"כ מונח על גבי מקום ארבעה הלךך אי לא כלכלה ליכא עירוב על גבי מקום ארבעה אלא כלכלה משלימתו לארבעה: